

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ КАТОЛИЦЬКОГО СІМЕЙНОГО ВИХОВАННЯ

У статті аналізуються основні принципи сімейного виховання з точки зору католицької церкви. Розглядається католицький підхід до розуміння родини. Простежуються основні напрямки здійснення статевих виховання, право вибору батьками моделей виховання для своїх дітей та необхідність співпраці громадянського суспільства та Церкви для допомоги родині у справі виховання.

Питання освітньо-виховного характеру займають особливе місце в суспільній позиції католицької церкви, яка веде активну діяльність на території України, тому аналіз католицької моделі виховання постає на сьогоднішній день досить актуальним. Особливо в період переоцінки традиційних цінностей, яка має місце в сучасному суспільстві.

Дослідження католицького підходу до процесу виховання в тому чи іншому аспекті здійснювалось педагогами, теологами та істориками. Так, феномену морального виховання української молоді присвячені публікації та дисертаційне дослідження І.Я. Мищишин [1], концептуальні засади освітньої доктрини УГКЦ досліджені у монографії Ю.А. Щербяка [2], дослідженню релігійно-морального виховання в українських навчальних закладах Східної Галичини присвячується дисертація Л.Я. Генік [3]. Втім, кожне з цих досліджень обмежується визначеними часовими рамками та стосується лише окремих аспектів підходу католицької церкви до виховного процесу. Окремим питанням стосунків держави та католицької церкви з питань освіти та виховання присвячені праці Дітріха фон Гільдебранда, які зачіпають, перш за все, права сім'ї; зосередження уваги на важливості партнерських стосунків католицької церкви та України знаходимо в працях колишнього Апостольського нунція в Україні Архієпископа Миколи Етеровича. Тим не менше, поки що немає повного релігійно-наукового аналізу позиції католицької церкви щодо освітньо-виховної сфери, який би не обмежувався певними історичними чи територіальними рамками, а виражав цілісний погляд Церкви, що впливає з її соціальної доктрини.

Сьогодні все частіше доводиться чути, що сім'я як інститут переживає глибоку кризу та перестає сприйматись суспільством як цінність. Це доводить постійно зростаючий проти кількості укладених шлюбів відсоток розлучень, при значно спадаючому показнику народженості. В той самий час, окрім насторожливої кількості розлучень, існує безліч пар, які взагалі не вважають за потрібне укласти шлюб, практикуючи сумісне проживання, яке не оформлюється ані в державних органах реєстрації суспільних станів, ані в Церкві. Та питання кризи й спустошення сім'ї на цьому не вичерпується, адже є нерозривно пов'язаним з іншими актуальними проблемами сучасності. Скажімо, достатньо розповсюджене небажання подружжям мати дітей до моменту досягнення бажаного рівня матеріальної забезпеченості, що, по суті, є справою глибоко особистою, перетворюючись на тенденцію, може значно вплинути на стан демографічної ситуації, і в такому випадку означена проблема, виходячи за межі власне сім'ї, стає проблемою вже більш широкого характеру – проблемою всього суспільства. Те ж саме може стосуватися й різних шляхів вирішення цієї проблеми, починаючи з використання контрацепції та закінчуючи більш радикальними варіантами, такими, як практика абортів або, в деяких крайніх випадках, навіть відмова від власної дитини.

Усі вищеперераховані проблеми розглядаються представниками християнських церков як відверто негативні, тоді як світське суспільство засуджує їх в залежності від їх неприйнятності для власного існування, вважаючи, наприклад, серйозною проблемою бродяжництво серед дітей, проте не забороняючи використання контрацепції або здійснення абортів, аби це явище попередити.

Зважаючи на таку відмінність у розумінні Церквою та громадянським суспільством суспільного блага та інституту сім'ї, що є вкрай важливим аспектом у питанні ставлення Церковної інституції до процесу виховання дітей, ставимо собі на меті розглянути основні принципи виховання, які закріплюються у документах Апостольського престолу та випливають безпосередньо із католицького розуміння сім'ї.

Реалізація мети дослідження забезпечується виконанням поставлених завдань, які полягають у тому, щоб з'ясувати суть католицького погляду на родину, а також визначити та проаналізувати основні принципи, згідно з якими має здійснюватись процес сімейного виховання з точки зору католицької церкви.

Слід сказати, що стосовно усіх вищезначених проблем католицька церква не лише не оминає усі ці проблеми своєю увагою, а постійно акцентує на них свою увагу, адже сім'я виступає «природною формою (такою, що впливає зі шлюбу) співжиття батьків з їхніми дітьми (*societas naturalis parentalis*), спільнотою, яку Бог благословив до плідності і яка є клітиною людського суспільства» [4, с. 107].

Виходячи з такого розуміння сім'ї, католицька церква в своєму соціальному вченні приділяє особливе місце питанням, що стосуються цього інституту, адже сім'я є не лише клітинкою суспільства – вона виступає як богонатхненний союз чоловіка та жінки, що несуть важливий та серйозний обов'язок – передавання людського життя. Саме у справі продовження роду «чоловік та жінка стають вільними та свідомими співпрацівниками Бога-Творця» і цей обов'язок «наповнює їх завжди великою радістю; однак радість ця часто пов'язана з немалими труднощами та клопатами» [5, с. 117].

Характерними рисами сімейного союзу в такому випадку виступають повнота, з якою чоловік та жінка віддають себе один одному в усіх своїх фізичних та духовних проявах; єдність, що робить їх «одним тілом» (Бут. 2, 21); непорушність та вірність, яких потребує повне самовіддання; а також плідність, до якої подружжя цілком відкрите [6, с. 145].

Як бачимо, заснована на принципах любові сім'я є відкритою до продовження людського роду за своєю природою. Саме в завданні народження дітей Церква бачить найбільший прояв людської гідності, покликаної утверджувати доброту та плідність, яка походить від Бога.

Одним із найважливіших завдань сім'ї виступає тому відповідальне батьківство і материнство, яке «особливо і безпосередньо стосується моменту, коли чоловік і жінка, єднаючись в одну плоть, можуть стати батьками», і цей момент розглядається як особливо цінний не лише в їхніх міжособистісних стосунках, але в «служінні життю: вони можуть стати батьками – батьком і матір'ю – даючи життя новій людині» [7, с. 389]. При цьому слід звернути увагу на те, що сім'я розглядається як єдине місце, що створює можливість соціалізації її членів, адже вона є «місцем співпричетності, особливо необхідним в суспільстві, яке стає все більш індивідуалістичним місцем, де розвивається та виростає справжнє суспільство» [8, с. 148].

Виходячи з цього стає цілком зрозуміло, що особливим завданням родини є виховання дітей, адже сім'я – це «дещо більше, ніж просто правова, суспільна чи економічна одиниця, це спільнота любові і солідарності, яка ідеально підходить для того, щоб прищеплювати і передавати культурні, етичні, соціальні, духовні та релігійні цінності, суттєво необхідні для розвитку і добробуту її членів і цілого суспільства» [9, с. 283].

Власне, «об’єктивна» сутність подружжя полягає у тому, що воно створюється задля народження і виховання дітей [6, с. 146], тому саме сім’я виступає тим суспільним інститутом, якому належить первинне та відповідальне право виховувати своїх дітей. Адже в процесі виховання родина розвиває людину в усій повноті її особистої гідності й у всіх вимірах, включаючи суспільний [6, с. 159].

Право батьків на виховання утверджується католицькою церквою в Декларації «Про християнське виховання» (“*Gravissimum Educationis*”) Другого Ватиканського собору: «Оскільки батьки передали життя своїм дітям, вони повинні, за великим своїм обов’язком бути визнаними першими та головними їх вихователями» [8, с. 458].

Увага на цьому виключно важливому аспекті акцентується також практично в усіх наступних документах Апостольського престолу, що стосуються сім’ї та шлюбу. Слід сказати, що серед напрацювань католицької церкви існує, по суті, цілий корпус документів, що стосуються безпосередньо сім’ї та виховання, жоден з яких, незалежно від часу свого написання, не втратив на сьогоднішній день своєї актуальності. Цікаво також те, що у своїх поглядах на виховання КЦ відображає погляди міжнародної спільноти – так, це ж право батьків виховувати своїх дітей проголошене Всесвітньою Декларацією прав людини, прийнятою у 1948 році Генеральною Асамблеєю ООН.

Іван Павло II у своєму «Листі до сімей» (*Gratissimam sane*) відмічає, що, відповідаючи на питання про те, що означає виховання дітей, потрібно перш за все пам’ятати дві фундаментальні істини: перша з них полягає у тому, що людина покликана жити в правді і любові, а друга – що кожен самоутверджується через щирий дар себе. Це рівною мірою стосується як вихованців, так і вихователів, тому і саме виховання є унікальним процесом, для якого дуже важливим є взаємне спілкування людей. Вихователю при цьому виступає тією особистістю, яка «народжує» в духовному значенні, а виховання дітей за таким підходом підноситься до рівня справжнього апостольства. Все це передбачає живий спосіб спілкування, який не лише здатен породжувати глибокі стосунки між вихователем та вихованцем, але й робить їх при цьому також учасниками правди та любові, тієї кінцевої мети, до якої кожен покликаний Богом – Отцем, Сином і Святим Духом [7, с. 404].

Католицьке виховання прагне, перш за все, до гармонійного розвитку людської особистості, яке б поступово відкривало в кожному вихованці образ дитя Божого. В декларації «Про християнське виховання» ця ціль формулюється наступним чином: «Справжнє виховання має на меті становлення людської особистості з огляду на її найвищу ціль і одночасно на благо суспільства, членом якого є людина і в обов’язках якого вона, ставши дорослою, братиме участь» [8, с. 455-456].

Другий Ватиканський собор, на якому було прийнято цю декларацію, був скликаний тоді, коли стрімкий розвиток науки і техніки, а також поява нових засобів масової комунікації зробили можливим отримання більш легкого доступу до духовного та культурного надбання людства, а також можливість взаємно поповнювати свої знання завдяки більш тісним зв’язкам між окремими спільнотами та цілими народами. В цей час «всюди прикладаються зусилля, щоби все більш і більш розвивати справу виховання» [8, с. 456]. У цей час основні права людей, особливо дітей та батьків, які стосуються виховання, проголошуються та закріплюються такими офіційними документами, як Декларація прав людини, утверджена 10 грудня 1948 р. Генеральною Радою ООН, Декларація прав дитини 1959 р., Додатковий протокол до конвенції про захист прав людини та основоположних свобод 20 березня 1952 р.

У Декларації йдеться про те, що навіть в той час, коли збільшуються чисельно та розвиваються школи, розробляються нові освітньо-виховні методи й чимало сил витрачається на те, аби забезпечити всім людям доступ до освіти та виховання, величезна

кількість дітей та молодих людей до сих пір не мають можливості отримати початкову освіту, а багатьом іншим не вистачає належного виховання, яке б насаджувало такі фундаментальні духовні цінності, як істина та любов [8, с. 456].

Освітньо-виховна місія Церкви впливає з того, що оскільки вона, піклуючись про своє божественне доручення, повинна провіщати всім людям таємницю спасіння та возз'єднати все у Христі – вона повинна піклуватись про людське життя в цілому, в тому числі і про земну його частину. Саме тому Церква бачить необхідність своєї участі у справі розвитку та розповсюдження виховання.

Виходячи з такої позиції Церкви, декларація «Про християнське виховання» Другого Ватиканського собору проголошує основоположні принципи християнського виховання, три з яких безпосередньо стосуються виховання сімейного.

Перший з них утверджує невід'ємне право всіх людей на виховання. Це «право є в кожній людини, незалежно від її походження, суспільного стану та віку, оскільки всім людям притаманна гідність особистості. Воно відповідає особливому призначенню кожної людини та здійснюється відповідно до її характеру, статі, культури та традицій, але разом з тим залишається відкритим для братнього спілкування з іншими народами, задля заохочення справжньої єдності та миру на землі» [8, с. 456]. Католицька церква закликає допомагати дітям і молоді у справі гармонійного розвитку їх фізичних, моральних та інтелектуальних здібностей, набуваючи поступово більш досконалого почуття відповідальності, постійно намагаючись вірно вести своє життя та досягнути справжньої свободи, хоробро та завзято долаючи труднощі. Крім того, слід особливо готувати дітей та молодь до участі в суспільному житті, щоб вони могли, володіючи необхідними та доцільними засобами, діяльно включитись в різні сфери людського суспільства, бути відкритими до діалогу з іншими людьми та з готовністю сприяти суспільному благу. Все це, в першу чергу, є завданням сім'ї, а отже, на ній лежить дійсно важливе та відповідальне завдання.

Окрім того, особливий акцент в Декларації ставиться на тот факт, що у міру дорослішання дітям потрібно давати позитивне та мудре статеве виховання. Це завдання видається дуже непростим, адже навіть серед християн існують значні відмінності у підході до статевого виховання. Тому воно зачіпається так чи інакше у всіх подальших документах католицької церкви, які стосуються сімейного життя. Власне, безпосередньо цьому питанню присвячуються два документи, видані Конгрегацією католицького виховання: «Виховні дороговкази в людській любові (напрявні для статевого виховання)» [9] 1983 р. та «Правда про людську статевість та її суть (дороговкази для виховання в сім'ї)» Папської Ради у справах сім'ї 1995 р. [10].

У справі поступового статевого виховання саме сім'я має ту гідність, яка робить можливим прийняття без травм найбільш делікатних реалій та їх гармонічну інтеграцію в цілісну і духовно багату особистість. Цілком природно, що для реалізації цього завдання в родині повинна панувати атмосфера любові та довіри один до одного, що необхідні для гармонійного розвитку особистості дитини від самої появи її на світ. Для того щоб природні почуттєві зв'язки, які існують між дітьми та батьками, були позитивними найбільшою мірою, батьки мають «почесну першість у здійсненні спокійної статевої рівноваги та у встановленні стосунків довіри і діалогу зі своїми дітьми у спосіб, відповідний до їхнього віку та розвитку» [11, с. 309].

Цілком зрозуміло, що можливість гідно виконувати роль вихователя є лише в тому випадку, якщо вони зуміють стати у своїй поведінці зразком для своїх дітей, адже саме любов та взаємоповага в родині дає дітям можливість упевнитись в тому, що християнський ідеал сім'ї дійсно є реальністю, втіленою в житті їх батьків. Таким чином, на батьків покладається важливе завдання зуміти дати своїм дітям правильне уявлення

щодо статевої приналежності, яка є фундаментальним компонентом особистості, одним із способів її буття, самовираження, спілкування з оточуючими, почуттів, виразу та переживання любові.

У таких поглядах на статеве виховання католицька церква сподівається на розуміння та допомогу з боку держави, реагуючи ж на запровадження до шкільних програм курсу зі статевого виховання, Церква наголошує на тому, що формальне статеве виховання, що викладається у школах, може завдати душі дитини шкоду не лише з моральної точки зору, але також з точки зору цілісності людини і її духовного здоров'я. Дітріх фон Гільдебранд у своїй статті, присвяченій викладанню статевого виховання, робить такі висновки: «Якщо статеве виховання у тій формі, яку ми рішуче заперечуємо, стане обов'язковим предметом у середніх і вищих навчальних закладах, то цей факт інакше, як ворожо спрямованим проти священних прав сім'ї, не назвеш» [12].

Втім, покладаючи завдання статевого виховання на батьків, Церква не знімає з себе відповідальність за те, яким чином воно відбуватиметься. Так, прикладом позитивного вирішення Церквою цієї проблеми в нашій країні було розроблення власної програми зі статевого виховання. Так, 20 січня 2004 року в конференц-залі Українського католицького університету (УКУ) у Львові відбулась презентація програми статевого виховання «Тіло – храм Святого Духа», завдання якої визначаються як допомога батькам, катехитам, вчителям християнської етики, підліткам та молоді у формуванні особистості на засадах християнської моралі, зокрема у статевій сфері. Ця програма є доповненням до вже чинних програм християнського виховання і має реалізовуватися у недільних катехитичних школах, у парафіях для катехизації дітей та молоді, у центрах формування молодих сімей, у католицьких школах, а також може використовуватися як методична допомога під час викладання християнської етики у старших класах загальноосвітніх шкіл [13].

Другий принцип, проголошений Декларацією, стосується права на християнське виховання для всіх християн, «які через відродження водою та Духом стали новою твар'ю, іменуються дітьми божими і є такими». Таке виховання направлене не лише на досягнення зрілої людської особистості, але перш за все має на меті, «щоби хрещені, поступово пізнаючи таїну спасіння, звикали вести своє життя згідно з новою людиною в праведності та святості істини, щоб таким чином прийти “в мужа досконалого, в міру повного віку Христового” (Еф. 4, 13) та сприяти зростанню містичного Тіла» [8, с. 457].

Дитина, вихована в такій традиції, повинна усвідомити своє покликання як християнина, свідчити про свою надію та сприяти християнському перетворенню світу.

Третій принцип – уже згадуване вище право батьків бути першими та головними вихователями власних дітей. Важливість цього обов'язку важко переоцінити, адже «упущене в цій справі навряд чи можна чим-небудь заповнити», головним же завданням батьків у справі виховання є створення в сім'ї такої атмосфери, яка б «оживлювалась любов'ю та благоговінням перед Богом та людьми, сприяючи цілісному особистому та соціальному вихованню дітей» [8, с. 458].

Як бачимо, сім'я виступає першою школою соціальних добродій, що їх потребує кожне суспільство. В християнській же родині, з так званої Церкви, виховання повинно включати навчання вірі, адже сама сім'я в такому випадку виступає як спільнота, наділена благодаттю таїнства шлюбу і така, що приймає його обов'язки, а тому вже змалку пропонується вчити дітей пізнанню та вшануванню Бога та любові до ближнього згідно з вірою, прийнятою при хрещенні.

Слід відмітити, що, піднімаючи найбільш актуальні питання виховання, католицька церква, хоча і віддає їх сферу до компетенції сім'ї, але не обмежується цим, намагаючись допомогти у цій справі родині, яка «в умовах сучасного світу часто не

почувається у змозі, лише власними зусиллями, дати своїм дітям всебічне виховання» [14]. Тому вона пропонує свою допомогу, запроваджуючи католицькі школи, ВНЗ, та за допомогою інших заходів, які розглядаються як корисні не лише католикам, але також і православним та іншим людям доброї волі.

Справа в тому, що первісний авторитет, яким наділені батьки, а також пов'язана з ним виховна місія, в сучасному суспільстві зіштовхується з цілим рядом проблем. З одного боку, батьки, що працюють, не завжди можуть приділяти дитині достатньо часу, з іншого боку, діти та молодь достатньо швидко потрапляють під вплив позародинного суспільства, яке сьогодні є достатньо різномірним. Саме тому, щоб виконати виховний обов'язок, який покладається перш за все на сім'ю, необхідне сприяння всього суспільства.

Батьки мають право в такому випадку визначати той напрям, в якому має відбуватись виховання їх дітей поза родиною, вибираючи той чи інший тип навчальних закладів, який відповідав би їхній вірі.

Церква закликає також і громадянське суспільство забезпечити батькам таку можливість, адже до його обов'язків входить розвиток виховання дітей та молоді, що може здійснюватись різними способами, в тому числі через забезпечення захисту обов'язків та прав батьків і осіб, які беруть участь у вихованні, надання їм допомоги, організацію здійснення виховання за принципом субсидіарності в тому випадку, якщо відсутні якісь починання з боку батьків або інших об'єднань (однак при цьому слід враховувати побажання батьків), а також запровадження власних шкіл та навчальних закладів тією мірою, якою цього потребує суспільне благо.

Отже, католицький підхід до справи сімейного виховання передбачає таке співробітництво сім'ї, Церкви та громадянського суспільства, при якому останні два інститути визнають повною мірою природне право родини на здійснення цього завдання та покликані всіляко їй допомагати, адже родина розглядається католицькою церквою як особлива спільнота, яку сам Бог надихає до народження дітей, а тому вона має невід'ємне право на їх виховання, включаючи право обирати різні виховні моделі, в тому числі релігійні. При цьому перед вихователями ставиться завдання формування гармонійно розвинутої особистості, з огляду на її найвищу ціль та одночасно на благо всього суспільства. Досягнення такої цілі виступає можливим лише у міцному сімейному союзі, заснованому в атмосфері взаємодовіри, любові та правди. Таким чином, об'єднуючи три основні принципи, проголошені Декларацією «Про християнське виховання», а саме: права всіх людей на виховання, право християн на християнське виховання та право батьків бути першими вихователями своїх дітей, які доповнюються положеннями інших документів Апостольського престолу у справі сімейного виховання, родина виступає справжнім співробітником Бога у справі становлення особистості дитини, подібне ж виховання має на меті формування такого ставлення до життя, яке передбачає уявлення про сім'ю як про Богом натхненну спільноту, одним з найважливіших завдань якої виступає продовження життя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мишишин І.Я. Моральне виховання української молоді в процесі співпраці школи, греко-католицької церкви і громадськості (Галичина, кін. XIX – 30-і роки XX ст.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.01 / Ірина Ярославівна Мишишин ; Тернопільський держ. педагогічний ун-т ім. Володимира Гнатюка. – Т., 1999.
2. Щербяк Ю.А. Концептуальні засади освітньої доктрини Української греко-католицької церкви в XX столітті : [монографія] / Юрій Адамович Щербяк. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2006. – 588 с.
3. Генік Л.Я. Релігійно-моральне виховання в українських навчальних закладах Східної Галичини кінця XIX – початку XX століття : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : 13.00.07 / Генік Любов Ярославівна ; Ін-т пробл. виховання АПН України. – К., 2003. – 22 с.

4. Гьофнер Йозеф, Кардинал. Християнське суспільне вчення / Йозеф Гьофнер; [пер. з нім. С. Пташник, Р. Оглашений]. – Львів : Свічадо, 2002. – 304 с.
5. Павел VI. *Humanae Vitae* // Вибрані документи Католицької Церкви про шлюб та сім'ю. Від Лева XIII до Бенедикта XVI. – Інститут Родини і Подружнього Життя Українського Католицького Університету ; «Колесо», 2008. – С. 115-137.
6. Компендіум соціальної доктрини церкви; під загальною ред. Лесі Коваленко. – К. : КАЙРОС, 2008. – 552 с.
7. Иван Павел II. Лист до сімей *Gratissimam Sane*. 1994, § 12 // Вибрані документи Католицької Церкви про шлюб та сім'ю. Від Лева XIII до Бенедикта XVI. – Інститут Родини і Подружнього Життя Українського Католицького Університету ; «Колесо», 2008. – С. 367-436
8. Декларация о христианском воспитании (*Gravissimum Educationis*) // Второй Ватиканский собор. Конституции, декреты, декларации. – Издательство «Жизнь с Богом». – 206, Av de la Couronne – 1050 Bruxelles Belgique 573 с. – С. 453-468.
9. Хартія прав сім'ї, 1983, Папська рада у справах сім'ї // Вибрані документи Католицької Церкви про шлюб та сім'ю. Від Лева XIII до Бенедикта XVI. – Інститут Родини і Подружнього Життя Українського Католицького Університету ; «Колесо», 2008. – С. 281-293.
10. Правда про людську статевість та її суть. Дороговкази для виховання в сім'ї, 1995, Папська рада у справах сім'ї // Вибрані документи Католицької Церкви про шлюб та сім'ю. Від Лева XIII до Бенедикта XVI. – Інститут Родини і Подружнього Життя Українського Католицького Університету ; «Колесо», 2008. – С. 437-507.
11. Виховні дороговкази в людській любові. Напрямні для статевого виховання. Священна Конгрегація католицького виховання // Вибрані документи Католицької Церкви про шлюб та сім'ю. Від Лева XIII до Бенедикта XVI. – Інститут Родини і Подружнього Життя Українського Католицького Університету ; «Колесо», 2008. – С. 295-329.
12. Дітріх фон Гільдебранд. Статеве виховання [Електронний ресурс] / Дітріх фон Гільдебранд ; [пер. з англ. Ю. Підлісного] ; Центр Філософських Студій. Львівська Богословська Академія. – Львів: Видавництво ЛБА, 2000. – (Серія «Особа – Гідність – Спільнота», № 4.). – Режим доступу : <http://www.ucu.edu.ua/irpzh/publications/article;2639/>
13. УГКЦ презентувала програму статевого виховання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.risu.org.ua/ukr/news/article;546/>
14. Микола Етерович. Співпраця між Державою та Церквою у справі виховання на благо сім'ї (Промова Його Преосвященства під час круглого столу в Києво-Могилянській академії, 23 вересня 2002 року) [Електронний ресурс] / Микола Етерович. – Режим доступу : http://www.duh-i-litera.kiev.ua/duh-i-litera/11-12/8_print.htm

С.В. Скрыпникова

Основные принципы католического семейного воспитания

В статье анализируются основные принципы семейного воспитания с точки зрения католической церкви. Рассмотрены подходы католического понимания семьи. Прослежены основные направления осуществления полового воспитания, право выбора родителями моделей воспитания для своих детей и необходимость сотрудничества гражданского общества и Церкви для помощи семье в деле воспитания.

S.V. Skrypnykova

Basic Principles of Catholic Family Education

The article deals the basic principles of family education. The Catholic Church has own position about this problem. Basic directions of realization of sex education, the right to choose by parents a models of education, including religious education and necessity of fruitful cooperation between civil society and Church for help family education are traced.

Стаття надійшла до редакції 02.11.2009.